

VOJENSKÉ ZDRAVOTNICKÉ LISTY

ROČNÍK LI

PROSINEC 1982

ČÍSLO 6

ČINNOST ZNALECKÉ KOMISE NÁČELNÍKA ZDRAVOTNICKÉ SLUŽBY ČSLA PŘI PŘIZNÁVÁNÍ MIMOŘÁDNÉHO FINANČNÍHO PŘÍSPĚVKU KE ZMÍRNĚNÍ ŠKODY VZNIKLÉ PŘI POSKYTOVÁNÍ ZDRAVOTNICKÝCH SLUŽEB

Mjr. MUDr. JIŘÍ VALENTA
Ministerstvo národní obrany

Mezi hlavní úkoly k realizaci usnesení XVI. sjezdu KSČ v péči o zdraví lidu má rozhodující význam i úkol posílit funkci řídicích orgánů zdravotnické služby ČSLA při prosazování základních směrů zdravotně politické linie. Důležitým předpokladem pro plnění tohoto úkolu je i znalost zdravotnických právních předpisů a jejich správné využívání v souladu s objektivními zákonitostmi vývoje naší společnosti.

Zásady péče o zdraví v ČSLA zakotvené v nových základních řádech či odborných předpisech zdravotnické služby ČSLA jsou v podstatě naší vojenské veřejnosti dostatečně známy. Méně známou oblastí, která se dotýká opět všech příslušníků naší armády a speciálně orgánů zdravotnické služby ČSLA, je problematika vzniku škody na zdraví vzniklé při poskytování zdravotnických služeb ve vojenských zdravotnických zařízeních a možnost následného finančního odškodnění v případě, že na vzniklé poruše zdraví nevznikla právní odpovědnost vojenské správy — v konkrétních případech tedy nedošlo k zanedbání povinné lékařské péče na jakémkoliv článku zdravotnické pomoci.

K širšímu pochopení činnosti znalecké komise náčelníka zdravotnické služby ČSLA, která řeší výše uvedenou problematiku, je třeba vyjít ze základního ústavního práva — práva občanů na ochranu zdraví.

Vlastní výkon zdravotnické služby ČSLA — jako součásti našeho socialistického zdravotnictví — musí tedy rovněž jako ve státní zdravotní správě být vybaven takovými zárukami, aby právem chráněné zájmy, práva občanů, resp. příslušníků ČSLA, nebyly protiprávně narušovány a aby i vzniklé konflikty byly spravedlivě řešeny.

K jednomu ze základních zdravotnických právních předpisů a zákonných opatření patří i zákon č. 20/1966 Sb. o péči o zdraví lidu, kde

v hlavě 2, § 78, odst. 2 je konkrétně stanoveno „... o náhradě škody vzniklé při poskytování zdravotnických služeb platí ustanovení občanského zákoníku: „i když povinnost k náhradě škody nevznikla, může stát v mimořádných případech hodných zvláštního zřetele, poskytnout poškozenému příspěvek.“

Pro podmínky ČSLA tuto problematiku postihuje širěji Vyhláška ministerstev národní obrany, vnitra a zdravotnictví č. 62/1968 Sb. o poskytování léčebné preventivní péče v ozbrojených silách a Sboru národní bezpečnosti a o součinnosti orgánů státní zdravotní správy při poskytování této péče — tzv. léčebný řád. Ve třetím oddíle této vyhlášky odst. 6—7 je konkrétně stanoveno, že pro posouzení případů, v nichž vznikly pochybnosti, zda byl při výkonu zdravotnických služeb ve zdravotnických zařízeních ozbrojených sil dodržen správný postup, popř., zda bylo ublíženo na zdraví, zřizují příslušné orgány zdravotnické služby ozbrojených sil k projednání jednotlivých sporných případů znalecké komise.

Zároveň v příslušném ustanovení je zdůrazněna ta okolnost, že i když povinnost k náhradě škody nevznikla, může být opět v mimořádných případech hodných zvláštního zřetele poskytnut poškozenému příspěvek.

Vlastní činnost znaleckých komisí vychází ze Směrnice č. 46/1968 Věstníku ministerstva zdravotnictví ČSSR, kde jsou formulována základní ustanovení o zřizování znaleckých komisí ve státní zdravotní správě (u KNV, u ministerstva zdravotnictví — krajské znalecké komise, resp. ústřední znalecká komise), stanoveny postupy pro jednání znaleckých komisí včetně jejich povinností, stanovování závěrečných ustanovení atd.

V podmínkách zdravotnické služby ČSLA je postup pro činnost znalecké komise náčelníka

zdravotnické služby ČSLA v podstatě shodný s výše uvedenými zásadami, lisi se pouze v podrobnostech, které jsou dány organizačními a strukturálními specifikami ČSLA.

Konkrétním dokumentem, který v podmínkách ČSLA upřesňuje činnost znalecké komise náčelníka zdravotnické služby ČSLA pro přiznání mimořádného finančního příspěvku ke zmírnění škody vzniklé při poskytování zdravotnických služeb je Nařízení náčelníka generálního štábu ČSLA — 1. zástupce ministra národní obrany č. 2 z 18. 1. 1978.

Zásadami tohoto nařízení vyplývajícího již z dříve uvedeného § 78, odst. 2, zákona č. 20 Sb. o péči o zdraví lidu jsou především:

- možnost přiznání mimořádného finančního příspěvku ke zmírnění škody, která vznikla v souvislosti s poskytováním zdravotnických služeb pouze ve vojenských zdravotnických zařízeních, i když povinnost k náhradě škody nevznikla,
- tento finanční příspěvek jednorázového charakteru může být přiznán na základě doporučení znalecké komise náčelníka zdravotnické služby ČSLA,
- o přiznání finančního příspěvku rozhoduje náčelník zdravotnické služby ČSLA, nepřesahuje-li příspěvek 10 000 Kčs, náčelník hlavního týlu — zástupce ministra národní obrany ve zvlášť závažných případech, jde-li o přiznání příspěvku nad 10 000 Kčs,
- přiznání finančního příspěvku je neopakovatelné. V případě, že postiženému z poškození zdraví bude v budoucnu v důsledku dalších zjištěných skutečností přiznán právní nárok na odškodnění, bude poskytnutý příspěvek posuzován jako záloha na plnění z právního důvodu.

Mimořádný finanční příspěvek může být přiznán na základě žádosti poškozeného nebo jiného podnětu. V praxi to bývají nejčastěji advokátní poradny, na které se žadatelé obracují, nebo podnikoví právníci žadatelů. K tomuto lze uvést, že nejčastějšími žadateli jsou občané, často bez jakéhokoliv vztahu k ČSLA, kteří byli léčeni ve vojenských zdravotnických zařízeních.

Základními předpoklady pro přiznání mimořádného jednorázového finančního příspěvku jsou následující okolnosti:

- poškozenému vznikla škoda v souvislosti s poskytováním zdravotnických služeb ve vojenských zdravotnických zařízeních v důsledku nepředvídatelných okolností nebo obvyklého rizika výkonu a uváděné služby byly poskytnuty příslušnými odborníky a podle současného stavu lékařské vědy,
- poškozený neměl a nemá podle vyjádření příslušného vojenského oddělení pro zástupčí činnost nebo podle pravomocného rozhodnutí soudu právní nárok na odškodnění,
- vzniklá škoda je srovnatelná nebo převyšuje

škodu, o které lze předpokládat, že by nastala při neposkytnutí adekvátní zdravotnické služby,

- jde o mimořádné případy hodné zvláštního zřetele, jako je podstatné zhoršení hospodářských a osobních poměrů, ztížení společenského uplatnění postiženého apod.

Výše případně přiznaného finančního příspěvku nesmí přesáhnout částku srovnatelného odškodnění podle právního nároku — orientačním vodítkem pro znaleckou komisi je pak adekvátní bodové hodnocení.

V Nařízení NGŠ ČSLA č. 2/1978 jsou nadále stanoveny administrativní principy o zápisech jednání znalecké komise, sepisování rozhodnutí o přiznání finančního příspěvku, evidování zápisů z jednání znalecké komise atd.

V praxi ustanovuje znaleckou komisi náčelník zdravotnické služby ČSLA svým vnitřním rozkazem a jejími stabilními členy jsou — příslušník oddělení léčebné a preventivní péče HT/ZS MNO jako předseda komise, náčelník vojenského ústavu soudního lékařství, hlavní odborník zdravotnické služby ČSLA pro obor soudní lékařství a zástupce vojenského oddělení pro zástupčí činnost Praha — jako řádní členové komise. Zpravodajem znalecké komise bývá rozkazem náčelníka zdravotnické služby ČSLA určen přední odborník zdravotnické služby ČSLA pro obor, kterého se dotýká nejvíce skutková podstata projednávaného případu. Dalšími členy komise bývají dle okolností určování další odborníci z oboru, který se přímo či nepřímo dotýká projednávaného případu, případně i odpovědní náčelníci zdravotnické služby.

Cílem činnosti znalecké komise náčelníka zdravotnické služby ČSLA při přiznávání mimořádného finančního příspěvku ke zmírnění škody vzniklé při poskytování zdravotnických služeb ve vojenských zdravotnických zařízeních je tedy nejen dodržování právních norem stanovených našemu socialistickému zdravotnictví, ale i snaha ze získaných poznatků zabezpečovat maximálně efektivní poskytování zdravotnických služeb v podmínkách ČSLA v souladu s platnými předpisy, řády a nařízeními.

Souhrn

Autor ve svém příspěvku informuje o konkrétních dokumentech, které upřesňují činnost znalecké komise náčelníka ZS ČSLA pro přiznání mimořádného finančního příspěvku* ke zmírnění škody vzniklé při poskytování zdravotnických služeb. Seznamuje s cíly, způsobem ustanovování a vlastní činností této znalecké komise.

Klíčová slova: Přiznání mimořádného finančního příspěvku; Škody vzniklé při poskytování zdravotnických služeb.

* mimo právní nárok